

33. szám.

Dicsőség ma-
gasságban az
Istennek,

II. Félév.

s a földön bé-
keség a jó
akaratu embe-
reknek.
Luk. 2. 14.

KATHOLIKUS NÉPLAP.

Pest, 1856.

Augustus 13.

Kegyelet.

A régi jó napoknak okát atyáink kegyele-
tében kell keresnünk.

A régiek a szent hagyományokat nem-
csak tudták, hanem szívukon is viselték.
azért az egyházi és világi előjárókat va-
lóban atyáknak nézték és tisztelték, s vi-
szont az előjáróság legszegényebb alatt-
valóját is atyailag kegyelte. Nem is vál-
tozkodott abban a régi jó időben a ese-
léség hónaponként, hanem 10—20 évig-
len s egész életén is át egy helyen ma-
radt. Illy patriarchális életmód mellett a
kölesönös tisztelet és szeretet, vagy is a
kegyelet (pietasok) szülték azon közszellemet, mely-
lyel az emberek egymásról gondoskodtak, egymást tá-
mogatták, egymást vigasztalták, s így az élet bajait
elviselhetőbbé, magát az életet kellemesebbé, a
megelégedést közősebbé tették.

Tehát nem hiába rendeltetett a felebaráti szere-
tet fő parancsoltja! nem hiába mondá az Üdvözítő,
hogy a szegénynek, özvegyeknek, árváknak gondját
viseljük, s ki egyikének a legesekélyebbek közül va-
lami jót teend, úgy fog mennyekben tekintetni, mintha
magával Isten fiával tették volna. Vajha ezen elmefut-
tatást korunk fiai szívókre vennék.

Azonban a példa vonzó erővel bir-
van, illyet a kegyeletet fölmelegítésére
fölmutathatni mindenkor örömkre válik,
mert a jóságokat sikeresebben hirdetjük.

Megirtuk t. olvasóinknak annak ide-
jén, hogy főmagasságu bibornok Sci-
to vszky K. János országunk herceg
primása, miként fordítja gondjait legszegé-
nyebb hiveinek üdvére is; és nem saj-
nálta fáradságát mult évben, hogy a hegyek
között épült Szentlélek helységét meg-
látogassa. Ennek érdeme az által fokozta-
tik föl, ha meggondoljuk, hogy e faluskában
mégsoha sem volt főpap, mert vagy kétszáz
favágó és mészégető népből áll, hová
szekeren jól eljutni sem lehet. De a ne-
hézségektől visszajedni nem tudó főpap
letudott szállni kocsijáról, és aggkora da-
czára gyalog ment szegény hivei vigasz-
talására, és a bérmlás szentsége általi
megerősítésére, s hogy lankadt tagjait tá-
mogathassa, az elibement falu birája által az
erdőben egy tám botot vágatott magának,
mellynek hü rajzát a) alatt felmutatjuk.

Ó ott volt a rengeteg erdő köz-
zepetti kath. községben, nekik prédikált,
misézett, őket megbérmlalta, és rom-
badolt templomjuk fölépítéséről őket bizo-

nyosokká tette, a falu legelső emberének, a bírónak házában ebédelt, s e szerint a szegény jó népet boldoggá tette.

Dicső dolog a hatalmast az ügyefogyottak boldogítása körül faradságos munkájában látni.

Hogy a főpásztor illy kegyes leereszkedése, és apostoli hő buzgósága az utókornak épülésére is fenntartassék, nt. Majer István esztergom-főmegyei aldozópap és pestvárosi elemi iskolák igazgatója, mint-hogy édes atya ezen helységből származott (tulajdonkép e helységnek alapítói is ősei lévén), a főpásztor által ez utjában használt fabotot igen ékesen földiszit-

tette és valódi pásztori bottá (pastoralé-vá) alakította át, mint azt a b) alatti rajz mutatja, s a körül folyó ezüstös ércz szalagon illy körülírást vésetett:

„E pásztori botra támaszkodott herczeg **Scitovszky Ker. János kardinális, magyarország primása, esztergomi érsek** midőn 1855-ki sept. 23-kán hora 70-ik ércében, az esztergomi hegyeken, az apostolok példájaként gyalog átkelcén, az erdők közti **Szentlélek helység szegény híreit**, első a főpásztorok közül, meglátogatta, és megbérmálta — A szent buzgóság és leereszkedés e ritka ereklyéjét **Szentlélek helysége**, mint ősei szülőföldre, híreinek örökemlékül díszítetté föl Majer István pestvárosi főelemi tanodának igazgatója 1856-ban.

E pásztori bot a már épülő egyháznak ajándékozatván, nagyobb unnepeken közszemlére ki fog tétetni, hogy a nép kegyes főpásztoráról áhitattal megemlékezővén, annak példájából és ajkairól lehangzott azon isteni mondatot: „ki magát megalazza, folmagasztaltatik” szeme előtt tartani megne szünjék.

Hol a sziveket illy kegyeletes érczés nemesíti, ott a jónak és nemesnek tenyésznie kell.

S ime szivesen köztudatra hozzuk a magában szerény, de épületes tény, hogy a kegyeletek áldott érczelmét tenyészteni segítük.

A bünös megtérése.

(Beszély)

(vége.)

IV.

Hlonka születése óta lefolyt 18 évek alatt András cseppet sem javult, pedig már 12 éve nős és négy élő gyermeknek atya volt. Neje, a valóban jó lélek, sirással töltötte kínos napjait, mert férje, minden könyörgése, rimánkodása daczára megmaradt a bunos ösvényen. — András családostul még mindig az apai háznál volt.

Harmadnapra azután, hogy az öreg Danfi Illés Szőke Pista számára kosarat kapott, egy szép octoberi napon Malmosi férfi cselédeit a tanyára küldötte, honnan csak másnapra várta őket vissza.

András szokása szerint ekkor is a koresmában mulatott, s már a háznál mindnyájan lefeküdtek, midőn ő a hazamenetelre gondolta magát. A bor azonban annyira erőt vett rajta, hogy nem volt ura saját eszének.

Mintegy 11 óra tájon az éji ör erős hangjára: „Keljének föl, a nagykapu tárva, tolvaj van a háznál!” mindnyájan feljédtek Malmosiéknál.

Künn az udvaron lödöbögés volt hallható.

János gazda hirtelen fejszét ragadva kisetett.

A hold már lenyugodott, s az udvaron kétes homály derengett.

Malmosi, midőn kiért, két sötét alakot látott a kertnek szaladni. Egy pillanat és az első, kinek futása különben is ingadozóknak látszott, egy tompa érthetetlen hangot hallatva, elbukott. A másik a kert kerítésén át utczára menekült.

Malmosi négy derék lovát összekotófékezve az udvaron czél nélkül ide s tova futkosni látván, böszülten rohant az elbukott felé, s iszonyu káromlás kozott a fejszével hatalmas csapást intézett fejére. Azután diadalmas önérzettel állott meg a tetem fölött, s lámpáért kiáltozott, hogy áldozatát szemügyre vehesse.

Hlonka a lámpával odaért, s Malmosi a meggyilkoltban saját fiára. Andrásra ismert.

Borzasztó volt e pillanat. Tollam sokkal gyengébb, minthogy azt leírhatná.

Nem telt el egy percz, s a halott jajgató anyával, nővel, testvérrrel és gyermekekkel volt boritva.

Malmosi iszonyu állásában néma örüléssel mereszté fiára szemeit. A kifejlődő látvány kíméletlenülull tépte, szaggatta kebelét. Majd haját tépve a halott mellé térdelt, majd ismét felugrott, s szemeit dorzsolé, mintha álomból ébredt volna fel.

„Boldogtalan gyermekek, miért kellett apád keze által meggyilkoltatnod?!”

„Szegény gyermekeim, mi lesz most belőletek?!”

„Bátyám, kedves egyetlen bátyám!?”

„Édes apám! édes apám!?”

Ezen jajszavak mérges gyilokként járták át Malmosi szívet; kinja kiállhatlanná vált, és kétségbeesve rohant be a szobába.

„Gyermekeimet, saját édes gyermekeimet gyilkol-

tam meg — kiáltozó örülten. — Oh iszonyu sors! — Száradjatok el ti hitvány kezek, hogy eszközül szolgáltatok égbekiáltó bunóm végrehajtásában! — Fiam! — szegény szerencsétlen András fiam! — — Oh én boldogtalan apa, oh én pokoli szörnyeteg! — — Ez a te haragod, Isten! És oh, milly nagy a te haragod!! —

És ez így tartott reggelig.

Korán reggel már az egész faluban tudták, hogy Malmosi saját fiát gyilkolta meg. Egy uttal egy rabról is beszéltek, ki a helység házában őriztetik, s kit Szőke Pista kísért oda éjjeli 11 óra után.

E rab pedig nem más mint Busa József, Malmosinak egy évvel ezelőtt volt bérése, s ugyanaz, ki a múlt éjjel Malmosinak négy derék lovával akart tovább állani. — Lássuk, hogyan történt elfogatása?

Szőke Pista ezelőtt két nappal egy a falutól távol fekvő tanyán vállalt munkát. Elmenetele alkalmával azt mondta atyjának, hogy haza nem jön addig, míg munkáját el nem végezi. Azt gondolta a szegény, hogy majd távol a tanyán könnyebben felejtí szíve baját. Csalatkozott. Egész munkája alatt Ilonkán volt esze; e mellett pedig úgy dolgozgatott, hogy a három napra való munkát már a második nap estéjére bevégezte. Nem akart tehát időt veszíteni, hanem — holdvilágos est levén — fölkerekedett s haza indult.

Éppen a falu széléhez ért, midőn a hold végkép letunt. Útja Malmosi kertje lábában nyuló utcácskán vezetve végig. De a mint Malmosiék kertjéhez közel érve a tulsó utcáról az éjiör lármáját s kevés vártatva a kertkerítés resegését meghallotta, hirtelen a kertkerítés mellett állott nagy szilfa mögé vonult.

Midőn a tolvaj a kerítésen átvette magát, annyira ideje se maradt, hogy folegyenesedhessék, Pista nyakon csipte.

Eleget vergődött az; de a vaskarok alól nem lehetett szabadulnia.

Pista saját nyakkendőjével kötötte hátra a tolvaj kezeit, s a közellevő helységhez felé lóditotta.

A helységhez érve, nagyon csodálkozott, midőn foglya kezét véresnek látta, holott közöttük legkevésbébb összeütkezés sem történt. E körülményből valami roszt gyanítva, a helység szolgálaira nagyon rájuk parancsolt, hogy a foglyot erősen őrizzék. Ő pedig, hogy fáradt tagjait kipihentesse, haza ment.

Következő reggel még napkelte előtt a helységhez indult, hogy foglyát megtekintse, azonban útjában neki is fulébe ütött azon hír, hogy Malmosi saját fiát meggyilkolta, e hírrel kapcsolatba hozta azután a fogolynak véres kezét, s azonnal megváltoztatta útját és Malmosihoz sietett.

Odaérve a folyosón legelőször is János gazdának borzasztó képével találkozott.

„Ha! — kiáltott fel Malmosi indulatosan, Pistát szóhoz sem juttatva — Te is azért jöttél ugy-e, hogy kigunyolj, kinevess? Azért jöttél, hogy vigasztalj? — Köszönöm, gunyodat megvetem, vigasztalás sodra nem szorultam. — — Vagy talán azért jöttél, hogy majd

szerencsétlenségemben könnyebben megkapod leányom kezét? — Csalatkozol! — Malmosi még az akasztófa alatt is hü marad akaratahoz.“

„Drága, jó Malmosi uram — szólt szelid hangon Pista — nem kárörvendve, hanem igazán megilletődött kebellemmel jöttem ide. Hogy leánya keze birására nem tartott érdemesnek, azért én korántsem váltam ellenségévé; fajdalmában részt veszek. A szerencsétlenség iszonyu; de azért ne essék kétségbe. — fiát nem ön-maga gyilkolta meg.“

„Ugy-e nem? Mondjad még egyszer, ugy-e nem én gyilkoltam meg? — A gonosz lélek, kinek szivemben lakást engedtem, az volt fiam gyilkosa. A sátán csak eszközül használta kezeimet, ugy-e Pista? — De, hiszen én sujtottam rá a fejszével! — Oh ember, ne ámíts, én gyilkoltam meg gyermekemet!! —

„Legyen nyugodtan Malmosi uram — monda Pista — minden ki fog derülni.“ — Ezzel az éppen kilépő Panna asszony felé fordult, s „megmosták-e már a holttestet?“ kérdezte.

„Éppen most készülünk hozzá!“ felelt zokogva Panna asszony.

Pista a halotthoz unszolá a vonakodó Malmosit.

Az egész holttest vérrel volt borítva, s midőn levetkőztették, hátán egy nagy szurás volt látható.

Pista unnepeles hangon szólt a körülállókhöz: „Nézzenek ide kelmetek mindnyájan, és győződjenek meg, hogy ez szurás, a fejszeapás pedig itt látszik a nyakszirtén. — Andrást nem saját apja ölte meg!“

E szavaknál a gyászos arcok élénk örömmel sugároztak.

Malmosi szólalt meg legelőbb: „Látom, hogy ez szurás, de a dolog előttem mégis felfoghatatlan. — Szegény András fiam!“

„Előttem pedig igen természetesnek látszik — monda Pista, — hallgassanak reám! Múlt éjjel a tanyáról jöttömben éppen a kertlábtóli utcán haladtam, midőn az éji ör lármája fulembe ütött. Hirtelen a nagy szilfa mögé húzódtam, s a mint Busa Jóska, Malmosi uramnak volt bérése, a kerítésen átvette magát, tüstént rárohantam, s a helység házához hajtottam. Csak ott vettem észre, hogy keze véres; de hogy az éjjel gyilkolás is történt, ma reggel tudtam meg. Busánál kést vagy egyéb öldöklő szerszámot nem találtam; azért úgy hiszem, hogy itt az udvaron vagy kertben elhajította azt s ha jól utána nézünk, megfogjuk találni.“

Az asszonyok szörnyüködve csapták össze kezeiket, s azonnal keresésre indultak.

Nem sok időbe telt, s a kertben egy véres nagy kést találtak; diadallal vitték azt be Malmosihoz, ki a kés láttára térdre omolt, s égre emelt kezekkel, magasztos örömtől áthatva, kiáltott föl: „Hála neked, nagy Isten! hála neked, hogy a gyilkolás nem általam történt! — Elfordultam tőled, kicsufoltalak, megtagadtalak, és te mégis irgalmas vagy. Nem taszítasz el magadtól, mint én eltaszítottalak tégedet. Oh bocsáss meg nekem, szegény bűnösnek, és engedd, hogy eddigi életemet töredelmesen megsírathassam! Ime azon apai fájdalmamra, melyet fiam halálán érezek,

fogadom, hogy vétkeimet jóvá teszem. Segíts uram szándékomban: vétkeiben elhalt András fiannak pedig légy kegyelmes!"

"Amen!" mondanak a jelenlevők, kiknek arczain az örömkönyök gyöngyöztek.

Ezután Malmosi felkelt, s jobbája Panna aszszony-, balája Ilonka kezét fogván, így szólott hozzájuk. "Kedvesim! Én egy rémletes álomból serkentem föl; hála a jó Istennek, hogy fölébresztett! Előttem áll multannak borzasztó képe, lelki szemeimmel tisztán látom az iszonyu örvényt, melybe öntudatlanul rohantam! Hála, ezer hála a mindenhatóknak, őrántott vissza a kárhozát ösvényéről! — Üdv nektek, kedveseim! Ti gondosan iparkodtatok engem jó utra téríteni; oh bár szavaitokra hallgattam volna, most már Isten kedvében volnék, így pedig bünös lelkemnek gyermekemért mondott imádsága sem lesz talán fogatos!"

Majd a zokogó özvegyhez fordult: "Ne sirj, úgy mond, áldott lélek! Elvesztetted ugyan férjedet, de én ezentul atyád leszek, atyjuk boldogtalan árváidnak. És hiszem, hogy szeretetem feledtetni fogja veszteségeteket. — Ne sirjatok, kedves kis unokáim, Isten akarta így, és bizonyosan úgy van legjobban, a mint ő akarja!"

Végre Pistát ölelte magához: "Jer keblemre, te jó fiu, s bocsáss meg, hogy igazságtalan voltam irántad. De ime jóváteszem hibámat — ekkor Ilonka kezét Pistába tevő — vegyétek áldásomat, és legyetek boldogok! Az a tiszta szerelem, mely szíveteket összefűz, lengje át egész élteteket. Ti legyetek agg napjaim gyámolai, éltem reményei, és boldogságtok megtérésemnek legszebb jutalma!"

Pista és Ilonka örömkönyök között szólanul olettek meg közös atyjukat A váratlan boldogság elvevé szavukat; oh de minek is olyankor a beszéd, mikor a hevesen dobogó keblek elég hangosan szólanak.

V.

A dolog illy véletlen és gyors kifejlése után kevés mondanivalóm marad.

Busa József mindent kivallott. — Midőn az istállóból a lovakat kivezetve, az egyikre magát folvetette, az udvaron álló egyik nagy szénaboglya mögött akart elnyargalni. Egyik lova azonban a boglya tövével valamiben megbottlott s nagyott horkantott, mire mindannyian megállottak. A boglya mellől egy ember ugrott föl, kibén a tolvaj Andrásra ismert.

Emlékszünk rá, hogy András részeg fővel indult haza a koresmából. Haza érve, hihetőleg már nem bírta fejét, s a szénaboglya mellé dőlt. A hirtelen ébredés és a látvány egy kevéssé kijózanította; a lovak elé állt kötőféküket megfogá, s iszonyuan elkáromolta magát. A felismert Busa József mindenre el volt készülve, csizmája szárából hirtelen egy nagy-kést vont elő s a lóról leugrott. András erre megfutmodott, de mint látuk, futása még ingadozó volt, s Busa őt utolérve, nagy-kését egész markolatig dofte hátába. —

A szurás szívét járta át, s András arczára bukott. Az orvosi bonczolásból kiszült, hogy midőn Mal-

mosi a fejszével Andrásra csapott, ez már akkor meg volt halva.

A gyilkos elvette méltó büntetését.

András, ki a részegségnek lön szomorú áldozatává, eltemettetett.

Malmosi tökéletesen megjavult, s hátra lévő éveit Isten kedvében tölté.

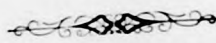
Szöke Péter és Malmosi Ilonkából legboldogabb pár lett. A 72 éves öreg Szöke Péter még hét évig volt boldogságuknak tanuja.

* * *

Mi pedig, kedves olvasó, szenteljünk Istennek hála fohászt; mert ő a bünös megtérésén örül, elvesztén pedig szomorokodik.

Vajha e történet igaz bünbánatra indítana minden bünöst, hogy Isten ne lenne kénytelen őt veszni látni, vagy megtérítésére hasonló kebelrázó jeleneteket használni!

Bár any Ignác z,
iskola mester.

Az árva koldus.

1

Mért vagy olly bus
Árva koldus?
Mért vagy olly bus,
És olly csüggeteg,
Árva koldus.

Mondd, ki sérte meg?

Tán hogy az, a mit szed
S ad neked a népség
— Alamiznakincsed —
Megtvetett szegénység...
Tán, hogy ember nincsen,
A ki rád tekintsen
S szánakodva néked
Nyujtaná legott át
Könyörülő jobbát, —
Hogy el oltsa éhed.

Nincs, ki megenyhítsen,
Véred sem veszen ki,
Alamiznakint sem
Adna jó szót senki.

Hát a szív mivé lett?
Hogy a sziveségnek
Hült helyén kísértnek
A halál s itélet?
Oh a szív kővé lett,
Próbakő, lett nemde?
Min a jámbor élet
Fölmehet mennyekbe.

És az árva koldus
Ime már nem olly bus,
E vigasztalásban
Neki áldomás van.

A szegény mi olcsó,
Ára egy két jó szó;
Hogy baját felejtse,
Nem kell rá szerenese,
Ő azt látja kincsek,
Ha az Ur igéje

Szól, — „kire tekintek?
Ha nem a szegényre!”

Oh Isten szegénye,
Gazdagitsón a hit:
Hogy meglátod még te
Az Úrnak javait.

II

Ha koldulok, s nem adnak Istenért,
Sem egy fillért, sem egy darab kenyért,
S mármár az éh halálos kinja bánt,
Uti költség és eledel gyanánt,
Az utolsó alamiznába át —
Atadja ő, Jézus maga magát
Noha nekem nincs czifra köntösöm,
De rongyaim könynyel begyöngyözöm:
A szegénység örömkönyt fakaszt,
Ha úgy veszem, hogy Isten adta azt
Aldás nekem a rongy a vállamon
Mert rája száll az én örangyalom...
Szegény vagyok, földhöz sújtott szegény,
Panaszt azért még sem kesergek én:
Ki rám se néz, ha megy az uton át,
Feleskölöm a gazdag lábporát.
Ha bűn nem sújt, hanem erény emel,
Völgyből megyek az Ur hegyére fel!

Benőfy Soma.

Biztosítsunk-e jég ellen?

Már az igaz: maga kárán tanul a magyar. Csak hiába, nem hisz ő szónak, küldhetnek még oly nagy ívet, akkora betűkkel mint az öklöm: „Fö l h i v á s b i z t o s i t á s r a.” nem igen hallgat rá: azt mondja, majd meglátom: megütik a dobót, a bíró uram amugy magyarán elmondja, miben áll a dolog; de csak nem fog rajtuk, többnyire az a felelet: eddig is megvultunk a nélkül, és senki sem halt meg éhen, majd csak ezután is eléldgelünk; ilyen bódor beszéddel néha azokat is eltántorítják, kik már csomóba készítettek a pénz biztosításra. Igaz, talán eddig megvultatok a nélkül is, de lássa kend, a régi jó világban, ha a pógár kenyér nélkül maradt, el-ement a földesurhoz, ki aztán irgalommal megnyitotta azt a nagy házat, melyet granariumnak hívnak; és ha nem esüggött, hát esüppögött; de hová megy most kend, midőn az a nagy ház teli ürességgel. Nem mondja-e a józan ész: hogy biz jobb biztosítani, akkor aztán gond nélkül alhatol. De nem, addig vár, addig tanácskozik, még csak egyszerre jön a kellemetlen vendég, zug, bug. — egy óra — és egész évi fáradalma meg van semmisítve. Bezzeg most szomorú a magyar nóta! de ki tehet róla! — Csak hallanád most az ilyen kár után a sok okos balhiedelmű beszédet. Az egyik azt mondja: fogadni mernék, ennek nem más az oka, mint a földesszonyunk, kit a határon által halva vittek a családi sírboltba; a másik meg a kalendariumra fogja: nem más az oka mint a naptár, mert jövedölte meg, ha meg nem írta volna, megsem esett volna a szerencsétlenség; a harmadik most emlékszik rá, midőn a gabonát vetették, egy vén asszony ment el a szántóföldek mellett, az mi magunk vagyunk okai, mert nem biztosítottuk — Ilyen szerencsétlenség érte ledekünket is. Igaz ugyan, az ország több részeit is meg legyintette a jég ez évben; de talán sehol oly borzasztóan mint itt. Nyolczvan éves emberek nem emlékszenek ilyen jégre; mely július 6-án Bonyhád táját meglepte. Dió sőt némelly helyeken tyuktojás nagyságu jégdarabok estek, és a mit ért, mindent elvert, a kukorica vastag szárait ugy elkapta, mintha késsel vágták volna le; kendert, buzát, za-

bot, szőlőt, mind kivétel nélkül megsemmisítette, sőt egyik faluban nemcsak a templom ablakait, hanem a cserepeket a tetőről mind leverte, képzelhetni minő jég lehetett. Midőn a zivatar elmúlt libákat, madarakat százanként, sőt nyulakat is összeverve találtak. De legjobban fájt a népnek az, hogy a gabona tökéletesen érett lévén, már csak a sarlóra várt, a mi a legközelebbi napokban megis történt volna, és ekkor lett áldozatul a mindent megemészto viharnak. Borzasztó volt a zivatar, de még rettenetesebb a nép jajveszékése, a sirás és rimázkodás: ki ad nekünk kenyeret? hol van még a jövő évi aratás? miből élünk eddig? ilyenek hallattára vérzik az ember szive! és nem is csekélység, ha a szegény ember egész éven által dolgozik, vesződik, izzad, és mégis üres marad a padlása: de ebből csak az a tanúság: biztosítsunk jég ellen. Igaz ugyan, hogy késő akkor ajtot csináltatni az istalóra, midőn már a tehenet ellop-ták, de ha más kárán nem tanulunk, tanuljunk legalább a magunkén. Fizesd meg atyámia! azt a néhány forintot, mert jobb bizonyos 100 forint, mint bizonytalan 108. Jobb egy veréb ma, mint holnap egy tuzok! Ne is mondd azt: ugy ám, ha volna arra való pénzem, mert sokszor korcsmára vagy más haszontalanságra kibodol a pénzt, takarítsd meg ezután inkább e czélra fillérideit. E tekintetben igen ajánlanám falusi gazdáinknak, miszerint az egész falut, az egész határt biztosítsák, és vessék ki a vagyonhoz aránylag, mi essékegyre. Minthogy pedig a magyar ember mindent inkább akar adni, csak pénzt nem, azért válaszszon a falu néhány embert, kik aratáskor gazdától gazdához menjenek buzát coledálni, ugyszinte szüretkor is, ilyenkor meg sem érzi az ember a mit ad. Az összegyűjtött gabonát, bort, el kell adni, aztán lesz pénz biztosításra. — Ugy szinte állítsatok már egyszer községi magtárakat, ha nem is olyan nagyszerűt, mint az urasági, de csak legyen. Milly könnyű aratás idején, mikor bővében van, bevinni kis buzikát; de jól esik aztán szükség idején elővenni. Ez is egy neve a biztosításnak. Az ilyen módok használata által nem fog kebled fölháborodni, és minden legkisebb dörgésre félelembé jönni mint az egyszeri emberé, ki ha a legkisebb fölhő jött, már se dolgozni, se nyugodni nem tudott: de mind a mellett szölején kívül mindent elvert egy izben a jég. Már most mindég szölejében volt, mintha azt strásálni akarná: történt, hogy nem sokára rá megint zivatar jött. és épen a szőlő fölött dörgött, akkor a szegény ember félelmében mintegy párbeszédet tartván a fölhövel azt kiáltá: morogj, morogj! te érzed meg a szőlőmet, még ezt a kis borocskánkat is el akarod vinni, nem volt elég a többi, — éhetetlen!”

Mendlik Agoston

Katholikus hitélet.

I.

Olmütz, augusztus 3-kán 1856. Dicsértessék a Jézus Krisztus! Tisztelt szerkesztő ur!*) Föllelkesítve azon kegyes biztatástól, mellyel fötiszt. ur engem pestről elutaztamkor elbocsájtott, bátorkodom ígéretemet teljesíteni, s itt Olmützből némi tudósítást a katolikus hitéletből csekély erőm, de jóakaratom szerint, közleni.

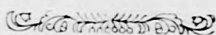
Ugyanis bátorkodom először saját vallási állapotomat tisztelt hazámfiainak és elap kegyes olvasóinak elővezetni. A helvet vallásban születvén, neveltetvén, ifju gyermek koromat Pesten, mint születésem helyén töltém, honnan atyám halála, melly 1849-ben történt, s anyám ujonani

*) Adjuk e levelet egész terjedelmében ugy, a mint írva van, mint egyik legfőbb bizonyosságát azon egyszerűen szent ihlettségnek, melly a megtértek egész valóját áthatja. Üdvözlét és áldás neki minden olvasónk részéről a távolból!

Szerk.

éveken át, különösen a tavali esztendőben sokat szenvedett, jelenleg pedig az árvizek ellen épülő védtöltések költségei által rendkívül terheltetik. Miért is, ezek fölemlítése után, mellőzve a részvétet gerjesztő szavakat, rövideden azon kérelemmel járulok e lapok t. olvasóihoz, miként tekintetbe véve a károsodott 15 háznép szomorú állapotát, mely fedél, kenyér, vetőmag, s ruha nélkül, busan tekint a jövő elébe, szívök sugallata szerint, annak néminemű enyhítéséhez járulni sziveskednének. Hiszen, ha meghidegült is napjainkban a felebaráti szeretet, nem aludt ki még is egészen a szívekből; s a könyörülő irgalom, ma is gyöngye még a keresztény erényeknek! És azon reményben, hogy károsult hívem nevökben eső szózatom nem fog siker nélkül elhangozni: tisztelettel fölkérem e lapok nt. szerkesztőjét, miként a beküldendő szeretet adományokat kegyesen elfogadni sziveskedjék *)

Még egyet, és pedig óvásul. Miután a tűz minden valószínűség szerint, a kenyérsütés utáni pernye kivételéből, támadt: legyen óva s intve minden illető, hogy a pernyéveli bánásmódról nézve, kellő órkódást gyakoroljon háznépe fölé. Mert igaz ugyan, hogy hasztalan őriztetik a várost, ha az Úr nem őri azt; de még is, gondatlanságunk mellett kívánni, hogy az Úr megőrizzen bennünket a tüzvészelytől, nem annyira, mint Istent kísérteni?! Ime, e szorgalmas s vallásos községben, melyben 77 év óta nem égett le több 2 háznál, a pernyében lappangó szikra mennyi kárt okozott! püspökii lelkész.

Különfelek.

Pest. Ó eminentiája, bibornok-érsek s herezegprimás **Scitovszky K. János**, ki, miként mult számunkban közleni szerenesénk volt, az irgalmas rend ügyében Budára jöni méltóztatott, folyó hó 5-én e rend budai zárdájában a magyar tartományi főnök választása végett tartott gyűlésen elnökölván, e gyűlés vála-ztása Bursák Borgias József atyára esett.

Zágráb. Fm. **Haulik György** bibornok-érsek folyó évi július 29-kén tartotta ünnepélyes bemenetelét. A városi lakosság minden erejéből kitelhetőt, megtett, hogy szeretett nagylelkű főpásztorra iránti hódolatát és legújabb fölmagasztaltatása feletti örömet kitüntesse.

Kalocsa. A kalocsai érseki főszékesegyház szentélyének pompás földszitése körül legjavában folynak a munkálatok, s miként a befejezéshez közel álló föltár, re-mek oltárképek, carrarai márványból faragott nagyszerű szobrok tervének megtekintéséből látható, országszerte hirdetendik **Kunst József** kalocsai érsek ő nagyméltóságának nem csak művészi nemes izlését, hanem nagylelkűségét s kifogyhatlan bőkezűségét is. Intézkedtünk, hogy hiteles kut-források nyomán az érseki főszékesegyház viszontagságairól eddigi fölkeszítettéig érdekes vázolatokat közölhessünk.

Eger. Egri érsek **Bartakovics Béla** ő nmaga, főpásztori buzgalmának újabb dicső példáját adandó, a híres salzburgi orgonaművész Moser által a főszékes egyház számára 16,000 p. fért nagyszerű orgonát készített; föltárát pedig Casagrande művészi vésoje alól kikerülődő s carrarai márványból készitendő két cherubimmal fogja díszitetni.

A hivatalos „Budapesti Hir-lap” újdonsága Szegedről ezeket írja: „A szegediek a mult napokban uralkodott nagy szárazság miatt esőért imádkoztak, és az ég meghallgatta kérésüket: Stauer ur lerándult hozzájuk s íme tapasztalt balsorsához híven a hirdetett tűzi játékokat három nap egymásután elmosta az eső.” — Tehát az ajtatos nép Istenben bizó imájának nagyobb hatása volt egy Stauer tűzi játékos megérkezésének, és Isten ennek megérkezéséhez

köte az imának meghallgatását?! Pedig akár hány-szor el-mosta légyen az eső ekkoráig művészeti mutatóványait, azok-nak szükségkép esőveli járásukat még a legeggyűbb s a kalendáriom idő-jövendöléseiben vakon hívő emberrel sem fogja elhívetni. Ha a minden áron elméseknek látszani akaró újdonságok tudnák, miként mindig legsületlenebbek azon élecek, melyeket a vallásos érzelem rovására gyártani erő-ködnék, azokkal tüstént föl-hagynának. A tüstént játszó csak anyagi, testi, a vallási gyakorlatokkal játszó pedig lelki kárt, botránykozást okoz.

München. Ó eminentiája Rejsach gróf és bibornok, müncheni érseki székeről Pápa Ó Szentsége oldala mellé hivatva, Romából június 5-kén intézte volt érseki me-gyeje híveivel utolsó pásztori levelét. Ebben a tudós fő-pásztor határozottan kárhoztatja, a legközelebb megkísérlett és gyakorlott babonás asztal-írásokat és elhunyt szellemek idézését s azoknak állítólagos nyilatkozatait, mely kísérle-tek, miként bizton várható volt, az apostoli szent szék-től is elvettettek. Illy örült nyilatkozatok által — így szól az ér-sek többek közt — melyeknek magokat több, különben be-esületés hívek bünös kíváncsiságból átengedék, megkésé-ri-ték azon utolsó havakat is, melyeket köztetek töltöttünk. Mi tehát azon biztossággal, melyet szentséges kath. hitünk-ből meritünk, mondjuk nektek, hogy ezen, fájdalom! már nyomtatásban is megjelent szellem-nyilatkozatok, Istentől nem eredhetnek, mert az egyház tanával ellenkeznek; hogy azok csak a családság, tévely és ábrány szövevényei, s mindazok, kik az illyen dolgok följegyzésében részt vettek, az egyházból kiiktatást megérdemlik, ha avval föl nem hagynak és nem engedelmeskednek; hogy mindazok, kik illyes fölélet olvasnak, hisznek és védelmeznek, halálos bünt követnek el, hogy a nekik adott bünoldozás mindaddig érvénytelen, míg teljes szívvel ezen babonás hitről le nem mon-danak. Fájdalmasan esik szívünknek, hogy utolsó szavaink-at is e kellemetlen ügy fölemlítésével kell meg zavarnunk, azonban mulaszthatlan kötelességünk szerint cselekedtünk, mi azokért, kik minket megvetettek, rágalmaztak és fenye-getésekkel megfélemlíteni igyekeztek, nem szüenélünk meg imádkozni, hogy az Úr-Isten a kath. hit kegyelmét tőlük el ne vegye.” — E szerenesétlen kísérletek, m illyek a rajongó Amerikaiaktól vétettek át, józan magyar népünknel, hála Isten! lábra nem kaphattak s a városokban is, hol eleinte annyi lármát ütöttek, majd nem egészen megszűntek.

Könyvjelentések.

Elsőzör is, hogy a mostani divat-irodalom legszapó-rább termékével kezdjük, hetedhét országra kihirdetjük, miszerint a száz meg száz naptárak között, mint megjelené-si időre második, kapható: „**Keresztényi naptár** a magyar-országi katolikusok használatára. 1857. közönséges esztendő-re. Tizedik évi folyam. Kiadja a Szent-István-Társulat. Pesten. Herz János könyvnyomdája. — A mely munkáról vagy vállalatról hazánkban azt mondhatjuk: hogy tizedik évi folyamát elérte, az mind közhasznúságát mind megked-veltetését illetőleg, magát biztosítottak tekintheti. Meg-lehet, hogy ez volt az oka is, miként híven beltartalma ed-digi becséhez és külfarmájához, nem akart szemkápáztató és tán ledérséget fitogtató ujrúhába öltözködni, hanem mint régi jó és kedvesen látott szívbarát koczogtat be régi ös-merőséihez, szívöböl üdvözlölvén őket e szavakkal: „Dicsé-ressék a Jézus Krisztus!” Ambár olvasóink jól tudják, hogy e naptárban, még egy betűt sem fognak találni, mely romai ker kath. hitünk ellen volna irányozva, de azért is-mételve figyelmeztetjük ezen tulajdonságára, melyben di-csőségét helyezi, annál is inkább, minthogy valami 8 hét előtt ismét alkalmunk volt egy czifra naptári hirdetményt olvasni, melynek szerkesztője és kiadója a felekeztes, az az, a szerkesztő hitét mindenütt kitüntető naptárak ellen menny-

*) Az alakozást 1. Itál. e. p. nyitjuk meg.

dörögve, öntetszőleg azt állítja fel az övének legfőbb érdemül: hogy azt egyaránt megveheti a katolikus, protestans, zsidó, napimádó, természet-vallású és Isten tudja még miféle vagyis semmi hitű ember, azaz, hogy naptárának vallási-lag semmi de semmi színe sines. Ha valamire, úgy igazán erre illik a magyar közmondás: nesze semmi, fogd meg jól.

Azért harmadszor is intjük ker. kath. atyánkfiait, hogy valamint minden könyv úgy főleg a naptárak iránt is, ha azokat megszerezni ohajtják, mindenkor lelkipásztoraik tanácsával éljenek.

— **Egerben**, a magyar egyházi irodalom e tűz-pontján, megjelent és minden könyvtárús által megszerezhető: **„Vasárnapi és ünnepi homiliák.** A szentatyák nyomán készítette Májér József, néhai székes-fehérvári kanonok hittudor sat. A szerző alkalmi beszédeivel megtoldva ujonan kiadta I. há sz G á b o r, egri megyei áldozár.”

E művet jobban nem ajánlhatjuk, mint hogyha a derék kiadót magát szólaltatjuk meg:

„Májér József a magyar kath. egyházi irodalomban fényesebb nevet vívott ki, hogysen a feledékenységnek könnyelműen átengedhetők

Ha sz. István király ünnepén Bécsben és a bold. Szűz mennybe-menete ünnepén Váiban mondott egyházi beszédek kivül semmit mást nem bírának tőle: ezek magok, mint a magyar egyházi ékesszólás gyöngyei, és még eddig senki által meg nem haladott példányai, megóvnák nevét az enyészettől. De bír tőle a magyar kath. egyház több remek szent beszédet is, bir különösen egész évré szolgáló vasárnapi és ünnepi Homiliákat, mellyek a szakértők öszhangu ítélete szerint mindedig páratlanok.

E remek Homiliák nemcsak igen beesések, hanem nagyon keresettek is. Azonban az 1823-24-ben kiadott csekély számú példányok olly ritkákka váltanak, hogy a lelkipásztorkodó kath. papság legnagyobb része már régóta nélkülözni kénytelenítetik a magyar egyházi ékesszólás e nagy beesü remekait. Pedig ezeknek egyetlenegy magyarjukat, pap könyvtárából sem kellene hiányzaniok!

E fogyatkozson csak új kiadás segíthetett.

Es imé! ez új kiadásból az I. kötet (VIII. és 401 lap) melly vasárnapi rész cím alatt Advent I. vasárnaptól husvét után VI. vasárnapig, s ünnepi rész cím alatt a bold. Szűz szepültelen fogantatása ünnepétől Urunk mennybe-menetele ünnepéig hoz vasárnapi és ünnepi Homiliákat, már megjelent. A pünkösdi szakba eső vasárnapi és ünnepi Homiliákat tartalmazandó második kötet pedig, mellyhez függetlenül a szerző alkalmi szent beszédei járulnak, rövid idő alatt kikerül a sajtó alól

Azon t. cz. uraknak, kik megrendeléseiket egyenesen az egri érseki egyházmegyei hivatalhoz, vagy ut. Kovalesik József papnövelde igazgató urhoz, vagy az egri érseki nyomda igazgatóságához intézik, és mind a két kötet árát bérmentve egyszerre beküldik, a két kötet együttvéve 3 pft. különben mindegyik kötet 2 pft.”

Mi reméljük, hogy nem lesz plebaniai könyvtár, mellyből e beszédeggyűjtemény hiányozzék, mert ha a francziák egy Bossuet, Masillon, Fénelon sat. szónokaikkal dicsekedhetnek, mi méltán ezen első rendű csillagok sorába iktathatunk egy Pázmányt, egy Majer Józsefet, egy Horváthot, egy Szabó Imrét sat.

Megjelent: **„Fabiola.** vagy a k a t a k o m b á k e g y h á z a. — Wiseman Miklós hibornok és vestminsteri érsektől. O eminent engedelmével fordítá Holló Mihály, prépost, főthi alesperes és plebános. Kiadja a Szent-István-Társulat.

Pest 1856. Nyomatott Herz Jánosnál — Ismét egy maradandó beesü munka, mellyel a Sz.-István-Társulat helyes tapintata számos tagjait megörvendeztette, mert hol van azon k. kat. ember, ki áhitattal viasszaszállani nem szeretne anyaszentegyházunk szent hajdanába, hol ugyanannyi diadalnak lesz esudalója, a mennyi vértanunak hős szenvedései tünnek föllelki szemei előtt. E könyvben, melly annyira alkalmas, nemcsak kellemes időtöltésül, hanem lelki épülésül is szolgálni, az első k. századok erkölcesével és szokásaival, állásával, fogalmaival, gondolkodás-módjával és lelkületével ismerkedik meg az olvasó; mellyek olly magasztos ellentétben állanak a pogányokéval; s míg utálatlalt fordul el azon alakoktól, mellyek a pogány világból föltüntetvék, szent lelkesedéssel csügg egy sz. Agnes, egy Pancratius egy Sebestyén, s a gazdag pogány hölgyből annyi belső küzdelem után kereszténynyé lett Fabiola elragadó alakjain, Isten dicsőítése és imádására buzdulván, kinek malasztja olly hathatós volt az ő szentiben, azért mondja a fordító is rövid előszavában: „E könyvecskének átolvassása, annak hírlett belbeséről egészen meggyőzött: és azt, mit a külföldi lapok róla a legnagyobb dicsérettel mondtak, tökéletesen igazolva találtam; s miután már több europai nyelvekre lefordítottat, ösztönszerűleg azon ohajtás ébredt keblemben; vajha azt, édes anya nyelvünkön is minél előbb, és minél többen olvashatnók!” Igy a munkás ft. Holló Mihály prépost ur, ki tiszta folyékony, szép magyarsággal, díj nélkül rövid idő alatt szives volt e jeles munkát elkészíteni, hogy általa Isten segítségével kiszorítottassanak a fiatal nemzedék kezeiből a vallást sértő, érzékiséget felizgató, az elmét elbódító regényes olvasmányok, s nem is ataljuk kimondani: hogy, aki e munkát jószándékkal vevén kezébe, azt el is olvassa, attól egészen át szellemülve, a divatirodalom vizenyös terményeitől mindenkorra el fog idegenülni.

Megjelent: A magyar nyelv sajtóságairól. Irta Gyergyai Ferencz, Kolozsvárt, az evang. reform. fótanoda betüivel. 1856. Ara 50 kr. p. p. — Minthogy még nem volt idők ezen minden magyarra nézve érdekes, mert egyik főkinéséről értekező, könyvet átolvassunk, tájékozásul a szerencsénkre bennfoglalt előszó pár sorát idézzük: „Jelen iratommal én csak figyelmet akarok ébreszteni a magyar nyelv sajtóságainak kifejtésére, szabályozására. Allitásaimnak nem követelek esalhatlanságot. Én is tévedhetek, mint más Elég, ha anyagot nyujtok a gondolkozásra, vitatkozásra. Gyözzen a mi jobb! Bírálják iratomat, mutassák ki tévedésemet, azt ohajtom. Vitatkozzunk minél többen, annál jobb. Mert csak így hozhatjuk tisztába nyelvünk sajtóságait, és csak így eszközölhetjük a közérzelmesség gvarapodását.”

Értesítés.

A „Szent-István-Társulat” alulirt titoknok a ezenel tudatja a nevezett társulat minden t. cz. tagjaival, hogy a társulat idei közgyűlése, tekintettel az esztergomi basilicának f. h. 31-én végbemenendő felszentelésére, hogy tudniillik az ezen ünnepélyen megjelent számos társulati tagok egyuttal e közgyűlésen is résztvehessenek. jövő szeptemberhő 2-án fog Pesten, a papnövelde könyvtárteremében megtartatni. Mellyre is a társulat t. cz. tagjai ezennel hivatalosan meghivatnak. — Pest, augustus 4-én 1856.

Szabóky Adolf, társulati titoknok.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, Szerdán. Előfizethetni rá Pesten a Szent-István-Társulat ügynökénél: ezukorutca 6-dik szám a. föld, vagy a szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál. Előfizetési díj Budapestben kihordással félve 1 ft. 20 kr. vidékre postán borítékban félve 1 ft. 20 kr. pp. Nagyobb esőd-hirdetés 2 ft. kisebb 1 ft. p. díjert közöltetik. Minden további hirdetésért az előbbi árnak fele fizetendő. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „A Katolikus Néplap szerkesztőségéhez” czimezendők. (Pesten a józsefvárosi plebiániában.)

Kiadja a Szent-István-Társulat; felelős szerkesztő SUJÁNSZKY ANTAL.

Pesten 1856. Nyomatja HERZ JÁNOS, országút 6. szám